

9. SINIF TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI DERSİ “EDEBİYAT” ÇALIŞMA SORULARI

GİRİŞ ÜNİTESİ

1. Aşağıdaki boşlukları uygun kelimelerle doldurunuz.

-, kişinin duygu ve düşüncelerini, kendine özgü bir dil kullanarak, estetik kurallar çerçevesinde, yazılı veya sözlü olarak dile getirmesidir.
- Yazar ve şairlerin ortaya koydukları eserlerde ele alıp işledikleri, edebiyatın konusunu oluşturur.
- “Edebiyat” kelimesi “.....” kökünden gelir.
- Türk edebiyatında “edebiyat” terimi’tan sonra kullanılmaya başlandı.
-toplum bilimidir. Toplumda meydana gelen olaylar edebi eserlere yansır.
-diğer eserlerden ayıran en önemli özellik insanda coşku ve estetik haz uyandırmasıdır.
- Edebiyatın malzemesi ve edebiyatgerçekleştirilen bir güzel sanatlar etkinliğidir.
- Güzel sanatlar için yapılan en iyi sınıflama bu sanatların kullandıkları malzemelere göre yapılan sınıflandırma,,şeklinde dir.
- Duygu, düşünce ve isteklerin yazı, konuşma ve görsel-işitsel akla gelebilecek her türlü araçla aktarılmasınadenir.
- Edebiyatın temel ögesi olan dil diğer bilim dallarının da anlatım aracıdır. Bundan dolayı,,, hatta,, ekonomi vb. diğer bilim dallarıyla yakından ilişkisi vardır.
-sanatlar göze hitap eder. Malzemesi katı cisimler ve çizgilerdir.sanatlar sese biçim veren, malzemesi ses ve söz olan sanatlardır. sanatlar ise harekete biçim verir.

2. Aşağıdaki cümlelerin karşısına doğru ise D yanlış ise Y yazınız.

- Bir ulusun çağlar boyu yarattığı sözlü ve yazılı dil ürünlerini ve onların yazarlarını bilimsel bir yöntemle tarihi akış içinde inceleyen bilim dalına edebiyat tarihi denir. (...)
- Zanaatkâr, estetik zevk uyandırmak için; sanatçı ise fayda için ürün ortaya koyar. (...)
- Sanatçıyı sıradan insandan ayıran, sanatçıdaki hayal dünyasının genişliği ve yaratma yeteneğidir. (...)
- Sanat, kullanılan malzemeye bağlı olarak farklı adlar alır. (...)
- Müzik ve edebiyat, işitsel; resim, minyatür ve heykel dramatik sanatlar içinde yer alır. (...)
- İnsanda güzel duygular uyandıran, insana coşku ve heyecan veren yaratılara sanat eseri denir. (...)
- Sanat eseri, insanın kendini ifade etme biçimlerinden biridir. (...)
- Aynı dönemde ortaya konan sanat eserleri birbirine benzer. (...)
- Sanat eseri, yaratıcısının kişiliğinden iz taşımaz. (...)
- Sanat eserinin, doğrudan bilgi vermek gibi bir amacı yoktur. (...)
- Sanat eserinde amaç insanlarda estetik haz uyandırmaktır. (...)
- Edebiyat, dramatik sanatlar içinde yer alır. (...)

3. Aşağıdaki sorularda geçen düşünceyi geliştirme yollarını bularak yazınız.

A. Stendhal, 1804’te Pauline’e yazdığı bir mektupta şöyle diyor: “...Gündelik sözcüklere verdiğimiz değişik anlamlar yüzünden yanlış yollara sürükleniyoruz. Sözcüklerin gerçek anlamlarını bulmaya çalışalım. Örneğin ‘erdem’ sözcüğünün büyük insan toplulukları için yararlı bir şeyler yapmak anlamına geldiğini düşünmek gerek. ‘Eğitim’ sözcüğünün de kişiöğlunun kafasını, ruhunu biçimlendirmek olduğunu bellemeli.” Bu parçada “erdem” ve “eğitim” kavramları öznel bir biçimde tanımlanmaktadır.

B. Toplumda insanlar arası güvensizlik, iletişimsizlik ve bencillik artarak devam ediyor. İnsanlar arasındaki uçurum her gün artıyor. Bu tablo karşısında derin bir ümitsizliğe düştüğümüzde bazen öyle insani olaylarla karşılaşırız ki birdenbire yüreğimizdeki kireçler çözülüyor; umutsuzluklar çiçek açan umutlara dönüyor. Bir sanatçımız için düzenlenen konser de bunlardan biri. Amansız bir hastalığa yakalanan bu müzisyeni iyileştirmek, onun tedavi masraflarını karşılamak için bütün müzisyen arkadaşları seferber olmuşlar.

C. Genç Kalemler hareketi, edebiyatımıza özellikle dil konusunda yepyeni bir anlayışı getirmiştir. Türkçe kendi benliğine yavaş yavaş dönmeye başlamış; halk, aydınların yazdıklarını anlar duruma gelmiştir. 1910’lu yıllarda yazan Ömer Seyfettin’i, Ziya Gökalp’i açıp okuyun; severek, anlayarak okursunuz yazdıklarını. Sözcükler, tamlamalar... hep anlayacağınız biçimdedir.

D. İnternet, medyanın bir parçasıdır ancak çok seçeneğe sahip olması açısından medyadan daha üstündür. İnternette geri beslenme açısından müthiş bir olanak mevcut. Çok seçenek olduğu için insanları geleneksel medya gibi bir kuldarda tutamazsın. Bir gazeteyi al demekle, bir siteyi izle demek arasında çok büyük fark vardır. İnsan medyaya kıyasla internette sürekli yeni şeyler keşfediyor.

E. Andre Maurais'ya göre hikâye, romandan çok tiyatroya yakın bir türdür. Tiyatro gibi onun da sağlam bir çatıya, örgüye, becerikli bir sona, kısacası bir "perde"ye ihtiyacı vardır. Hikâyeden film çıkarmak, romandan film çıkarmaktan daha kolay değildir.

F. Günlerden bir gün Persespolis'i geziyordum. Şehrin girişindeki aslanlı kapının duvarında isimlere rastladım. Bunlar, vaktiyle harabeleri gezmeye gelmiş her milletten gezginlerdi. Herkes zamanla yumuşamış taşlara kendi adını kazımişti. Bunlardan tarihin büyük duvarlarına tutunmak isteyen insanların duygularını gördüm. Sanırım içlerinden birini okul arkadaşım gibi yakalayıp davranışının sebebini sormak mümkün olsaydı, aynı cevabı verecekti.

G. Türk şiirinde deha şairler çıktı. Fakat şiiri değerli kılan sadece daha şairler değildir. Küçük şairler de şiire katkıda bulunur. Eliot, "Bir büyük şair vardır, bunlar edebiyatta devrim yaparlar. Bir de küçük şairler vardır ki onlar da bireysel ruh durumlarını dışa vuran çok güzel şiirler yazarak edebiyat dünyasını zenginleştirirler." sözleri ile bunu desteklemektedir.

H. Adapazarı Şeker Fabrikası 1953'te işletmeye açıldı. Kuruluşta günde 1800 ton olan pancar işleme kapasitesi 1980'de 6000 tona çıkarıldı. Bu büyük bir gelişme.

I. Deneme yazarı bir söz işçisidir. Onun bir kuyumcuya benzetirim ben kuyumcu nasıl değerli madeni binbir özenle işleyerek çok değerli eserler oluşturursa deneme yazarı da sözcükleri büyük bir dikkatle ve özenle bir araya getirerek eserini oluşturur.

İ. Benim ruhum hava ile dolu bir şişeye benzer. Bu şişe hiçbir zaman hayat kaynağı olan oksijenden mahrum kalmaz. Bu şişenin içindeki havayı bir boşaltgaç ile istediğiniz kadar boşaltmaya çalışınız, yine içinde biraz olsun oksijen kalır. Ruhumun kanına can veren manevi oksijen de "ümit'tir.

4. Kavramlarının yanına tanımları yazınız.

a) Kaynak (Gönderici):	h) Şive
b) Alıcı:	i) Ağız
c) İleti (Mesaj):	j) Argo:
d) Kanal :	k) Jargon:
e) Dönüt (Geri Bildirim):	l) Yazı Dili:
f) Bağlam (Çevre):	m) Konuşma Dili:
g) Lehçe:	

5. Aşağıdaki metinde geçen iletişim öğelerini altına yazınız.

Müdür, öğrencinin davranışına çok sinirlenmişti. Hemen masanın üzerindeki telefonun ahizesini kaldırdı ve öğrencinin velisini aradı:

– Çocuğunuz hakkında sizinle konuşacaklarımız var. Lütfen okula gelir misiniz, dedi.

6. Yazma sürecinin aşamalarını yazınız.

HIKÂYE ÜNİTESİ

1. Aşağıdaki cümlelerdeki boşlukları uygun biçimde doldurunuz.

- Yaşanmış ya da yaşanabilir olayların kişi, yer ve zamanla anlatılmasınadenir.
- Dünyada edebiyatında ilk hikâye Boccaccio'nun.....adlı eseri olarak kabul edilir.
- Teknik anlamda güçlü ilk eserimiz ise Sezai'nin.....adlı eseridir.
- Hikâyede dört unsur vardır. Bunlardır.
- Hikâyede kişileriveolarak ikiye ayırabiliriz. kendine has özellikler gösteren bireylerdir.
- Karakter olaylar karşısında farklı davranır.ise toplumun bir kesiminin özelliklerini taşır.
- Tanzimat döneminde hikâye ve romanlarda kahramanlar karşımıza genellikleolarak çıkarlar.
-ise hikâyenin bel kemiğidir. Ama yine romanda olduğu gibi çok fazla sayıdayoktur. Olayların da sayısı sınırlıdır.
-hikâyesinde ise olay ya yoktur ya da hikâyede çok önemli bir yere sahip değildir.
- Dünya edebiyatında durum hikâyesinin temsilcisi'dur. Türk edebiyatında iseve önemli durum hikâyecilerimizdendir.
-kahramanların karşılıklı konuşmalarına dayanan anlatım tekniğidir.

Aşağıdaki cümlelerin karşısına doğru ise D yanlış ise Y yazınız

2. Aşağıdaki cümlelerin karşısına doğru ise D yanlış ise Y yazınız.

- Bilinç akışı genellikle XX. yüzyıl modern roman ve hikâyesinde kullanılmış bir anlatım tekniğidir. ()
- İç konuşma tekniğinde, kahramanın duygu ve düşünceleri sesli düşünme şeklinde yansıtılmaz. ()
- Betimleyici anlatımda sıfatlar kullanılarak varlık ve durumlar ayırt edici özellikleriyle verilmez. ()
- Öyküleyici anlatımda kişiler, olay örgüsü, mekân ve zaman öğeleri bulunur; fiil ve fiilimsilere çokça yer verilerek kişiler hareket hâlinde yansıtılır. ()
- Durum hikâyesinde kahramanlar detaylı bir şekilde okuyucuya aktarılır. ()
- Durum hikâyelerinde serim, düğüm, çözüm bölümlerine uyulur. ()
- Durum hikâyesinde genellikle son yoktur. Son okuyucunun hayal gücüne bırakılır. ()
- Hikâyede anlatıcı dediğimiz zaman hikâyeyi bize anlatan kişi aklımıza gelmemelidir. ()
- Hikâyede yer olayın geçtiği mekândır ve genellikle de mekân sayısı çok değildir. Çünkü hikâyede zaman aralığı dardır. ()
- İslamiyet'i kabul ettikten sonra Dede Korkut Hikâyeleri, halk hikâyeleri ve mesneviler modern hikâyenin yerini tutmaktaydı. ()

3. Aşağıdaki soruları cevaplayınız.

A. "Bir başka uçağın sesi gelmeye başladı. Bizim Ada, uçakların üstünden geçtikleri bir yol güzergâhı olmalı ki hep ya üstünden ya solumdan geçip gidiyorlar. Kedi sustu. Köpeğim gözünü kapadı. Karga sesleri geliyor şimdi de. Vaktiyle bu Ada'ya bu zamanda kuşlar uğradı. Cıvı cıvı öterlerdi. Küme küme bir ağaçtan ötekine konarlardı."

Bakış açısını, anlatıcı ve anlatım biçimini bulunuz.

B. "Karşıdaki komşum yabancı subayın buldok cinsi bir köpeği vardı. İri kafalı, koca enseli, iki dişi daima meydanda, yanakları kof ve sarkık, burnu çökük, aksi bir köpek... Bana buldok suratı; bütün dişleri söküldükten sonra acemi bir dişçiye tam takım diş yaptırıp da çene kemikleri çökerek çehresi tanınmayacak şekle giren eski somurtkan (...) tiplerini hatırlatır.

Bakış açısını, anlatıcı ve anlatım biçimini bulunuz.

C. "Küçük Hasan hiçbir şey düşünmeden ilerliyordu. Ne evde kendisinin dönmesini bekleyen iki küçük kardeşi ne de dört saat uzaktaki nahiye merkezinde hizmetçilik yapan anası bu anda aklında değildi. Ayrarını satıp satamayacağını da düşünmüyordu. Kafasında yalnız bir şey vardı: Bu yolu tekrar yürümek, geri dönmek mecburiyeti...Uzun bir ağlamanın sonundaymış gibi içini çekti. Maşrapayı tuttuğu sol elinin çatlaklarla örtülü üst tarafı ile burnunu sildi. Gözlerini ileri çevirince istasyona yaklaştığını gördü..."

Bakış açısını, anlatıcı ve anlatım biçimini bulunuz.

D. Çay içmiş miydik o gün, bilmiyorum. Birkaç dakika, saat, gün ya da yıl sonra ben ayağa kalkmıştım. Gidiyordum. Dudaklarımın kenarında bir bilmeceyi çözememenin sıkıntısı. Balkondan salona, salondan antreye, kapıya ve merdivenlere yürüdüğümü anımsamıyorum. Yürümemişimdir belki, balkon kuşları gibi uçmuş gitmişimdir tek başıma. Gökyüzünün rengine dönüşe dönüşe gözden yiterken bakmışsındır arkamdan...

... Tankların, bando takımının ve atların arkasındaki apartmanların hepsi yerli yerinde duruyor; değişen sadece sahipleri ve renkleri. Dedelerine, babalarına, annelerine benzeyen insanlar sarkıyor pencerelerden. Balkonlardan da öyle....

Bakış açısını, anlatıcı ve anlatım biçimini bulunuz.

E. Ben bir ağacım, çok yalnızım. Yağmur yağdıkça ağlıyorum. Allah rızası için kulak verin şu anlatacaklarıma. Kahvelerinizi için, uykunuz açılsın, bana cin gibi bakın da size niye bu kadar yalnız olduğumu anlatayım.”

Bakış açısını, anlatıcı ve anlatım biçimini bulunuz.

F. Bu Nihat eskiden böyle değilmiş. Annesi de böyle değilmiş söylediklerine göre dokunsan kırılacak türden, dağlalesi gibi incecik bir kadınımış. İşte, pazaryerine bakan o geniş avlulu evde yaşarken babaları olacak adam günün birinde birdenbire bırakıp gitmiş bunları. Neden gitmiş bilmiyorum, bana işin bu yanını hiç anlatmadılar. Konu buraya gelip dayandığında, hüznü hüznü çalkalanan büyük bir iştahla o evin bulunduğu yöne doğru bakarak hep kadının güzelliğinden söz ettiler daha doğrusu. Güzelliğinin yanı sıra, melekler kadar iyi oluşundan söz ettiler sonra; dürüstlüğünden, sessizliğinden ve kibarlığından söz ettiler.

Bakış açısını, anlatıcı ve anlatım biçimini bulunuz.

G. Asansörü kullanmak aklıma bile gelmemişti, onuncu kata kadar merdivenlere ağır ağır tırmandım. Aksilik bu ya, anahtarlarımı yanıma almayı unuttuğumdan büyük bir mahcubiyet içinde zile hafifçe dokundum. Kısa bir süre sonra ses geldi ve büyük bir korkuyla bana bakan annem kapıyı açmıştı. Ben uyuduklarını zannetsen de gece yarısına kadar benden haber alamadıkları için endişe içinde beni beklediklerini hemen sezdim. Annemin arkasında gözleri kızarmış ve yorgun bakışlarıyla babam hem azarlar hem de acıyan ses tonuyla “Neredesin be oğlum? Çok merak ettik seni.” dedi.

Bakış açısını, anlatıcı ve anlatım biçimini bulunuz.

H. O anki dalgınlığı ile asansörü kullanmak aklına bile gelmeden onuncu kata kadar yavaş adımlarla çıktı. Elini cebine attığında anahtarlarını yanına almadığını fark etti ve evdekileri rahatsız etmenin huzursuzluğu içinde çekinerek zile hafifçe dokundu. Böylelikle kimseyi rahatsız etmeden birinin zili duymasını umdu. Kısa bir sonra kapıdan ses geldi ve oğlundan bir süredir haber almadığı için yüreği korkuyla dolu olan annesi kapıyı açtı.

Bakış açısını, anlatıcı ve anlatım biçimini bulunuz.

I. Güzelliğinin yanı sıra, melekler kadar iyi oluşundan söz ettiler sonra; dürüstlüğünden, sessizliğinden ve kibarlığından söz ettiler. Öyle ki sonunda, adam sanki kadının bu özelliklerine dayanamayıp kaçmış gibi oldu benim gözümde. Ne bileyim, belki de gerçekten öyledir; gün gelmiş, bir kadının bu kadar iyi, bu kadar dürüst ve kibar oluşuna dayanamamıştır.

Bakış açısını, anlatıcı ve anlatım biçimini bulunuz.

İ. Bünyamin, Zülfikar'ın adamlarıyla karşılaşmamak için Galata'nın sokaklarında durmadan yer değiştiriyordu. Güneş ufukta iyice alçalmıştı. Kasımpaşa Mezarlığı'na ulaşan Bünyamin babasının orada olduğunu gördü. Hemen yanına yaklaşmak istedi fakat Uzun İhsan Efendi oturduğu yerden kalkarak hızlıca oradan uzaklaştı. Oğlu Bünyamin peşinden koştu ve ona seslendi. Fakat Uzun İhsan hiç karşılık vermeden ortadan kayboldu.

Bakış açısını, anlatıcı ve anlatım biçimini bulunuz.

4.Aşağıdaki eser ve yazarları eşleştiriniz.

I-Sait Faik Abasıyanık	II-Füruzan	III-Bilge Karasu	IV-Refik Halit Karay	V -Oğuz Atay
a) Alemdağ'da Var Bir Yılan ()	b) Göçmüş Kediler Bahçesi ()	c) Memleket Hikâyeleri ()		
d) Parasız Yatılı ()	e) Korkuyu Beklerken ()			

ŞİİR ÜNİTESİ

1.Aşağıdaki şiir parçalarının yanındaki tabloyu doldurunuz.

A) Yürü bre Dadaloğlu'm yürü git
Dertli dertli Çukurova yolun tut
Bunda suçum varsa Hakk'a tövbe et
De ki gayrı bizim iller iniler

Kafiye Düzeni:
Kafiye Çeşidi:
Konusuna göre şiir türü:
Edebî Sanatı
Şiirin Ölçüsü:
Nazım Birimi:

B) Dilber at kolların dola boynuma
Ölüm endişesi gelmez aynıma
Bir gece misafir eyle koynuna
Sabah oldu deyu kaldırma beni

Kafiye Düzeni:
Konusuna göre şiir türü:
Şiirin Ölçüsü:
Nazım Birimi:

C) Arzu, başlarımızdan yıldızlar gibi yüksek
Önümüzde bir sürü, yanımızda bir köpek

Kafiye Düzeni:
Kafiye Çeşidi:
Redif:
Konusuna göre şiir türü:
Edebî Sanatı:

D) İnsandır sanıyordum mukaddes yüke hamal.
Hamallık ki, sonunda, ne rütbe var, ne de mal,
* * * * *
Mermerlerin nabzında hâlâ çarpar mı tekbir?
Bulur mu deli rüzgâr o sedayı: Allah bir!

Kafiye Düzeni:
Kafiye Çeşidi:
Redif :
Edebî Sanatı:
Nazım Birimi:

E) Güzel çoban, biricim, bir yudum su testinden;
Bugün sıcak yine pek, sanki ortalık yanıyor!
Güzel çocuk, senin olsun hayatım istersen;
Niçin gözüm sana baktıkça böyle yaşılanıyor?
Güzel çoban, ne kadar tatlı söylüyorsun sen;

Konusuna göre şiir türü:
Tema:
Konu:
Edebî Sanatı:
Nazım Birimi:

F) İnsanlığa dürüst davran
İnsan küçük büyük evran
İnsanlara hakça davran
Koltuk sana bâki değil

Kafiye Çeşidi:
Redif:
Konusuna göre şiir türü:
Şiirin Ölçüsü:
Nazım Birimi:

- G)** Yaz olunca yayla yayla göçenler
Topuz korkusundan şardan kaçanlar
Meşe yaprağını kıyıp içenler
Rumeli bohçasını duhân beğenmez

Kafiye Düzeni:
Kafiye Çeşidi:
Redif :
Nazım Birimi:

- H)** Gece, Leylâ'yı ayın on dördü,
Koyda tenhâ yıkanırken gördü.
"Kız vücûdun ne güzel böyle açık!
Kız yakından göreyim sâhile çık!

Kafiye Düzeni:
Kafiye Çeşidi:
Redif:
Konusuna göre şiir türü:
Tema:
Konu:
Edebî Sanatı:
Nazım Birimi:

2. Aşağıdaki cümlelerdeki boşlukları uygun ifadelerle doldurunuz.

- A)** Belli bir düşüncüyü aşlamak ya da belli bir konuda öğüt, bilgi vermek, ahlaki bir ders çıkarmak amacıyla öğretici nitelikte yazılan, duygu yönü zayıf şiir türüdir.
- B)** Şiirde dizeleri oluşturan sözcüklerin hece sayılarının eşitliğine dayanan ölçüyeölçüsü denir.
- C)** Şiiri oluşturan mısra kümelerinedenir.
- D)** Hece ölçüsü ile yazılan şiirlerde ölçü kalıpları içindeki durma yerlerinedenir.
- E)** Birbirine ölçü ve uyakla bağlanmış iki dizeden oluşan mısralar topluluğuna “.....” denir.
- F)** Şiirde ahengi sağlayan ses ve ritim unsurları “....., uyak,, aliterasyon,”tır.
- G)** Cumhuriyet Döneminde her iki ölçü birbirine bağlı kalınmadan, ölçüsüz şiirler de yazılmıştır. Bu tür şiirlereşiir denir.
- H)** Birinci dize ile üçüncü dizenin, ikinci dize ile dördüncü dizenin kendi aralarında uyaklanmasıyla oluşan uyak örgüsüne “.....” denir.

3. Aşağıdaki cümlelerin yanına doğru ise D yanlış ise Y yazınız.

- A-** Fransız edebiyatından alınan “terza-rima” adlı nazım biçiminde görülen uyak düzenine örüşük uyak denir. ()
- B-** Bütün dizelerin kendi aralarında uyaklanmasıyla oluşan uyak örgüsüne “düz uyak” denir. ()
- C-** Şiirde, dize sonlarında tekrarlanan, yazılış ve okunuşları ile anlamları ve görevleri de aynı olan sözcük veya ekler arasındaki ses benzerliğine “kafiye” denir. ()
- D-** Kafiyeyle sözcüklerden birinin başka bir sözcüğün içinde yer almasıyla oluşan kafiye yarım kafiye (uyak) denir. ()
- E-** Serbest ölçüyle yazılan şiirlerin dizelerinde hece sayıları aynıdır. ()
- F-** Bir beyit verilip sadece bu iki dizeden yola çıkarak şiirin tamamıyla ilgili kesin olarak neye ulaşılabilir derse cevap ölçü olacak. ()
- G-** İlk anjabmanı Cenap Şahabettin kullanmıştır. ()
- H-** Ölçü ve kafiye kullanılarak dizeler halinde yazılan metinlere mensur denir. ()
- I-** Yazılışları aynı, anlamları farklı sözcüklerin bir arada kullanılmasına cinas denir. ()
- İ-** Lirik şiir, dünya edebiyatında en çok işlenen ve sevilen şiir türüdür. ()

4. Aşağıdaki soruları cevaplayınız.

- A-** Türk edebiyatında kullanılan ölçüleri yazınız.

- B-** Aşağıdaki boşlukları uygun biçimde doldurunuz.

DÜZ KAFİYE: "....." ya da "....." olmalı.

ÇAPRAZ KAFİYE: "....." olmalı.

SARMA KAFİYE: "....." olmalı.

- C-** İslamiyet Öncesi Türk edebiyatında kullanılan yaygın kafiye çeşidi nedir?

D- Aşağıdaki kavramlarının yanına bir cümle ile tanımlarını yazınız.

*Epik Şiir:

*Didaktik Şiir:

*Lirik Şiir:

*Satirik Şiir:

*Pastoral Şiir:

E- a-Gökyüzünün kandilleri yanmıştı.

(.....)

b-Bir med zamanı gökyüzü kurşunla örtülü.

(.....)

c-Havada bir dost eli okşuyor tenimizi.

(.....)

d-Doya doya sevedim kuzumu.

(.....)

Yukarıdaki şiirde geçen edebî sanatları bularak bu edebî sanatları bu sanat ya da sanatlar hakkında kısa bilgi veriniz.

5. Aşağıdaki şiir parçalarında geçen edebî sanatı bularak açıklayınız.

A. Yüce dağların başında (.....)
Salkım salkım olan bulut

B. Düşünür ağaçlar aylarca gelecek baharı
Çevre yanın lâle sümbül bürümüş (.....)
Gelin olup süslendin mi yaylalar
Öldüğü gün gök ağlamıştı.

C. Cep delik cepken delik,
Kol delik, mintan delik,
Yen delik, kaftan delik
Kevgir misin be kardeşlik. (.....)

D. Bana Tahir Efendi kelp demiş
İltifatı bu sözde zahirdir.
Maliki mezhebim benim zira
İtikadımca kelp tahirdir. (.....)

E. Dedim dilber niçin sararıp soldun
Dedi, çektiğim dil yarasıdır. (.....)

F. Ey sevgili sen bu ilden gideli (.....)
Yaprak döktü ağaçlar, coştı gökyüzü

G. Kamı ol gül gülerek geldiği demler şimdi
Ağlarım hatıra geldikçe gülüşüklerimiz (.....)

H. Şakaklarıma kar mı yağdı ne var?
Benim mi Allah'ım bu çizgili yüz? (.....)

I. Vefasız Aslı'ya yol gösteren bu
Kerem'in sazına cevap veren bu (.....)

- İ.** Ne efsunkâr imişsin ah ey didar-ı hürriyet
Esir-i aşkın olduk gerçi kurtulduk esaretten (.....)
- J.** Gayet çoktur değil benim yaram az
Bana yardım gayrı cerrah yaramaz (.....)

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI TUTKUNLARI

9. SINIF TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI DERSİ “EDEBİYAT” ÇALIŞMA SORULARI CEVAPLARI

GİRİŞ ÜNİTESİ

1. a) edebiyat b) yaşam c) edep d) tanzimat e) sosyoloji f) edebiyat'ı g) dil, dil ile h) işitsel (fonetik) sanatlar, görsel (plastik) sanatlar, dramatik (ritmik) sanatlar ı) iletişim j) tarih, sosyoloji, felsefe; coğrafya, matematik k) görsel, işitsel, ritmik

2. a)D b) Y c)D d)D e)Y f)D g)D h)Y i)Y j)D k)D l)Y

3. A. Tanık Gösterme B. Örnekleme C. Örnekleme D. Karşılaştırma E. Karşılaştırma F. Benzetme
G. Karşılaştırma ve Tanık Gösterme H. Sayısal verilerden yararlanma I. Benzetme İ. Benzetme

4. Kaynak (Gönderici): Duygu düşünce ve isteklerin aktarılmasında iletiyi hazırlayan, gönderen kişi ya da topluluktur.

Alıcı: Kodlanmış iletiyi alan, ona anlam verip kodu çözen kişidir.

İleti (Mesaj): Gönderici ile alıcı arasında aktarılan duygu düşünce ya da isteklerdir.

Kanal: Gönderici ile alıcı arasında iletinin gönderilmesine şeklidir. Sözlü ya da yazılı olur.

Dönüt (Geri Bildirim): Alıcının göndericiye verdiği tepkidir.

Bağlam (Çevre): İletişimin gerçekleştiği yer, ortamdır

Lehçe: Bir dilin tarihî gelişim sürecinde metinlerle takip edilebilen dönemlerden önce o dilden ayrılmış ve farklı biçimde gelişmiş kollarına denir.

Şive: Bir dilin izlenebilen tarihî dönemlerinde birbirinden ayrılan kolu olan bazı kelime ve ses farklılıkları içeren kullanıma denir.

Ağız: Bir ülke içinde aynı dilin farklı konuşma şekillerine denir.

Argo: Her yerde ve her zaman kullanılmayan veya kullanılmaması gereken eğitimsiz kişilerin söylediği söz ve deyimlerdir.

Jargon: Belli bir kesim içinde ortak yönleri bulunan ortak zevk, iş uğraş veya birliktelik içinde olan kişilerin kullandığı bunların dışındakilerin anlayamayacağı şekilde oluşturulan anlamı örtük dile denir.

Yazı Dili: Bir dilde birliği ve anlaşma kolaylığını sağlamak için kullanılan dildir.

Konuşma Dili: Günlük hayatta insanlarla iletişim kurmak için kullanılan dildir.

5. Gönderici: Müdür Alıcı: Veli Kanal: Sözlü Kod: Türkçe Bağlam: Okul İleti: Okula gelir misiniz?

6. Yazma; hazırlık, planlama, taslak metin oluşturma, düzeltme ve geliştirme, yazılan metni paylaşma gibi aşamaları olan bir süreçtir.

HİKÂYE ÜNİTESİ

1. a) Hikâye b) Decameron c) Samipaşazade Sezai-Küçük Şeyler d) Olay, zaman, mekân, kişiler
e) tip ve karakter -karakter f) tip g) tip h) olay örgüsü- olay i) Durum
j) Çehov-Sait Faik ile Memduh Şevket k) Diyalog

2. a)D b)Y c) Y d) D e)D f)Y g)D h)Y i)D j)D

3. A. Bakış açısı: KAHRAMAN Anlatıcı: 1. TEKİL Anlatım biçimi: ÖYKÜLEME
B. Bakış açısı: KAHRAMAN Anlatıcı: 1. TEKİL Anlatım biçimi: BETİMLEME
C. Bakış açısı: İLAHİ Anlatıcı: 3. TEKİL Anlatım biçimi: ÖYKÜLEME- BETİMLEME
D. Bakış açısı: KAHRAMAN Anlatıcı: 1. TEKİL Anlatım biçimi: ÖYKÜLEME- BETİMLEME
E. Bakış açısı: KAHRAMAN Anlatıcı: 1. TEKİL Anlatım biçimi: ÖYKÜLEME
F. Bakış açısı: İLAHİ Anlatıcı: 3. TEKİL Anlatım biçimi: ÖYKÜLEME- BETİMLEME
G. Bakış açısı: KAHRAMAN Anlatıcı: 1. TEKİL Anlatım biçimi: ÖYKÜLEME- BETİMLEME
H. Bakış açısı: İLAHİ Anlatıcı: 3. TEKİL Anlatım biçimi: ÖYKÜLEME- BETİMLEME
I. Bakış açısı: İLAHİ Anlatıcı: 3. TEKİL Anlatım biçimi: BETİMLEME
İ. Bakış açısı: İLAHİ Anlatıcı: 3. TEKİL Anlatım biçimi: ÖYKÜLEME- BETİMLEME

4. a) Alemdağ'da Var Bir Yılan (I) b) Göçmüş Kediler Bahçesi (III) c) Memleket Hikâyeleri (IV)
d) Parasız Yatılı (II) e) Korkuyu Beklerken (V)

ŞİİR ÜNİTESİ

1.	B)
A)	
Kafiye Düzeni: aaab	Kafiye Düzeni: aaab
Kafiye Çeşidi: Yarım	Konusuna göre şiir türü: Lirik
Konusuna göre şiir türü: Epik	Şiirin Ölçüsü: 11'li hece ölçüsü
Edebi Sanatı: Teşhis kapalı istiare	Nazım Birimi: Dörtlük
Şiirin Ölçüsü: 11'li hece ölçüsü	
Nazım Birimi: Dörtlük	

C)

Kafiye Düzeni: aa
Kafiye Çeşidi: tam
Redif :-
Konusuna göre şiir türü: Pastoral
Edebi Sanatı: Teşbih

D)

Kafiye Düzeni: aa bb
Kafiye Çeşidi: tam
Redif :-
Edebi Sanatı: Teşhis, kapalı istiare
Nazım Birimi: Beyit

E)

Konusuna göre şiir türü: Lirik
Tema: Sevgi
Konu :Çobana duyulan sevgi
Edebi Sanatı: Mecazımürsel, mübalağa
Nazım Birimi: Bent

F)

Kafiye Düzeni: aaab
Kafiye Çeşidi: zengin
Redif :-
Konusuna göre şiir türü: Didaktik
Şiirin Ölçüsü: 8'li hece ölçüsü
Nazım Birimi: Dörtlük

G)

Kafiye Düzeni: aaab
Kafiye Çeşidi: Yarım uyak
Redif :-enler
Nazım Birimi: Dörtlük

H)

Kafiye Düzeni: aabb
Kafiye Çeşidi: zengin
Redif :-
Konusuna göre şiir türü: lirik
Tema: Aşk
Konu :Leyla'ya duyulan aşk
Edebi Sanatı: Teşbih
Nazım Birimi: Dörtlük

2. A) DİDAKTİK B) HECE C) NAZIM BİRİMİ D) DURAK E) BEYİT
F) REDİF-ASONANS-KELİMETEKRRARI G) SERBEST H) ÇAPRAZ

3. A- D B- D C- Y D- Y E- Y F- Y G- Y H- Y I- D İ- D

4. A- Hece, aruz, serbest

B-DÜZ KAFİYE: "aaaa" ya da "aaab" olmalı. ÇAPRAZ KAFİYE: "abab" olmalı.
SARMA KAFİYE: "abba" olmalı.

C-Hece ölçüsü

D-

*Epik Şiir: Yiğitlik, kahramanlık, vatan sevgisi temalarının işlendiği şiirlerdir.

*Didaktik Şiir: Bir şeyler öğretmek ya da bilgi vermek amacıyla yazılan şiirlerdir.

*Lirik Şiir: Aşk, ayrılık, hasret, özlem konularını işleyen duygusal şiirlerdir.

*Satirik Şiir: Bir kişi, olay veya durumu iğneleyici sözler veya alaylı ifadelerle eleştiren şiirlerdir.

*Pastoral Şiir: Dağ, orman, kır, yayla, köy ve çoban hayatını, doğal güzellikleri ve bunlara duyulan özlemleri anlatan şiirlerdir.

E- a-Açık İstiare b- Açık İstiare c-Açık istiare d- Açık İstiare

Açık istiare sadece kendisine benzetilenin kullanıldığı istiare çeşididir.

- F- A-Kapalı istiare B-Teşhis-Kapalı istiare C-Tenasüp-Teşbih D- Tevriye E-Tevriye-Kapalı istiare F-Hüsitalil-Nida G- Tezat
H-Tecahülîarif, açık istiare I-Telmih İ-Nida,tezat, teşhis, kapalı istiare J-Cinas

MUHAMMED KALKAN

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI
ÖĞRETMENİ/BİRECİK

9. SINIF TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI DERSİ “DİL BİLGİSİ” ÇALIŞMA SORULARI

“Süreksiz sert sessizle biten kelimelere, sesliyle başlayan bir ek geldiğinde bu sessiz harf yumuşar.”

1. Aşağıdaki paragrafta bu kurala örnek olan kelimelerin altını çiziniz.

“Sık sık gittiğim kahve, sapa bir yerde idi. Mevsim kış olduğu için bahar ve yaz akşamları pek sevimli olan bahçesinde değil içeride oturuyorduk.

Evimden çıkınca ortalığın sessizliğini, bu sessizliğe lapa lapa kar yağdığını görmüş, yürümek hevesine kapılmışım.”

2. Aşağıdaki paragrafta yer alan yazım yanlışlarının altını çiziniz.

“Sabah ki yürüyüşten sonra saat 8.00’da ablama uğradım. Canı sıkındı. Markede gitmek için evden çıkması gerektiğini ama yasaklar yüzünden bunun imkansız olduğunu anlattı. Ben de onun için her türlü alış verişini yapabileceğimi söyledim. Mutfağını kontrol ettim. Pekbir şey kalmamış. Mutfak kapısında ablamla gözgöze geldik. İkimizde gözleri göz yaşlarımızı zor tutuyordu. Öylece ne kadar bakişdik bilmiyorum.”

3. Aşağıdaki ifadelerin karşısına doğruysa “D”, yanlışsa “Y” yazınız.

- * Nokta işareti zaman bildiren ifadelerde saat ile dakika arasında kullanılır. ()
- * Uzun cümlelerde öznelerden sonra iki nokta işareti kullanılır. ()
- * Noktalı virgül, anlam açısından birbirine bağlı cümlelerin arasında kullanılır. ()
- * Soru işareti, konuşmalarda yanıt verilmediğini belirtmek için kullanılır. ()
- * Üç nokta, bir konu ile ilgili örnekler sıralanırken benzerlerinin sıralanmasına gerek duyulmadığında kullanılır. ()

4. Aşağıda verilen birleşik kelimelerin yazımları doğru ise karşısına “D”, yanlış ise “Y” yazınız.

Hava yolu () haftasonu() gülyüz() hissetmek() kulolmak()

5. Aşağıdaki cümlelerde yer alan “ki” ve “de” lerin türlerini karşısındaki kutucuğa yazınız.

Üzerindeki sana çok yakışmış.	
Ona söyleme ki sürpriz bozulmasın.	
Akşam yolda gördüğüm çocuk, ona benziyordu.	
Sonraki hafta görüşmek üzere ayrıldılar.	
Yemekten sonra tatlı da yemiş.	

6. Aşağıdaki paragrafta parantez ile gösterilen yerlere gerekli noktalama işaretlerini koyunuz.

“Bağımlı sıralı cümle () anlamca bağımlı sıralı cümle ve biçimce bağımlı sıralı cümle olmak üzere ikiye ayrılır () Biçimce bağımlı sıralı cümleler () ya ortak bir öge ile ya da bağlaç ile birbirine bağlanırlar () Anlamca bağımlı sıralı cümlelerde ise () ortak bir öge ya da arada bağlaç yoktur () iki cümle arasında neden-sonuç ilişkisi vardır ()”

7. Özel isimleri yazımına aşağıdakilerin hangisinde yanlışlık yapılmıştır? Altlarını çiziniz.

“Faruk Beyle beraber Tülay Ablamı ziyarete gittik. On yıldır birlikte yaşadığı kedisi minnoş öldüğü için çok üzgündü. Biraz moral olsun dedik. Geçen yıl Ankara’da beraber gittiğimiz Haluk Levent Konserinde çok eğlenmiştik. O ana dair fotoğraflarımızı tişörtlere bastırdık. Hediye paketi yaptık. Tülay Ablam bizi görünce çok mutlu oldu. Hepimiz tişörtlerimizi giydik ve salondaki Galata köprüsüne bakan pencerenin önünde hatıra fotoğrafı çektirdik.”

8. Aşağıdaki boşlukları uygun kelimelerle tamamlayınız.

- * İkilemeler ve deyimleryazılır.
- * Türkçede satır sonunda kelimeler bölünebilir fakatbölünemez.
- * Ses düşmesine uğrayan birleşik kelimeleryazılır.
- * İki nokta işaretinden sonra gelen cümlelerharfle başlar.
- * Akrabalık bildiren kelimelerharfle başlar.

9. Aşağıdaki kelimelerden büyük harfle başlaması gerekenlerin altını çiziniz.

- * insanca * hatay * milli eğitim bakanlığı * tuna nehri * ayşe teyze
- * almanca * hindistan cevizi * 29 ekim 1923 * konyalı * ziya paşa

10. Aşağıdaki cümlelerde yer alan hâl (durum) eklerinin altını çizerek türünü karşısına yazınız.

Tüm ödevler bu kitaptan verildi.	
Evi boyamadan önce eşyaları dışarıya çıkarmalıydık.	
Dünyadan bir Veysel geçti.	
Kapının koluna asılan poşetleri getir.	
Akşam evde dört kişiydik.	
Sınavda çıkan sorular zordu.	
Ayrılıklar da sevdaya dahil...	
Yedi iklim gezdim senden kaçarken.	

11. Aşağıdaki isimlerin varlık sınıflandırmalarını karşısına yazınız.

Sevgi			
Atatürk			
Orman			
Askerler			
Rüzgâr			

12. Aşağıdaki cümlelerde yer alan isimleri yapılarına göre inceleyiniz.

Kitap okuma köşesi yaptık.	
Bilgisayarda yazı yazıyorum.	
Ağaçların altında oturuyoruz.	
Sonbahar hüznün ayıdır.	
Sınırsız sayıda böcek türü var.	

13. Aşağıdaki birleşik isimlerin anlam ve yapı bakımından nasıl kurulduğunu yazınız.

Atlıkarınca		
Uludağ		
Ayakkabı		
Tutkal		
Sivrisinek		

14. Aşağıdaki metinde yer alan küçültme isimlerinin altlarını çiziniz.

“Elindeki sarımtırak çantayı yere bıraktı. Çok yorulmuştu yavrucağız. Üzerinde morumsu bir elbise vardı. Minicik elleriyle ayaklarını ovalıyordu. Gözlerinde düşmekte ısrarlı birer damlacık duruyordu.”

15. Aşağıdaki türemiş isimleri yapısı bakımından inceleyiniz, kök ve eklerini gösteriniz.

*sevgi	*yolcu	*kalemlik
*kızgın	*ölüm	*akıllı

16. Aşağıdaki cümlelerde yer alan sıfatları bularak türünü yazınız.

*Genç kız, yeşil evin demir kapısını açmaya çalışıyordu.

*Kısa ve gergin yolculuğun bitmesine dakikalar kalmıştı.

*Beş gündür kendisinden haber alamamıştık.

*Doktor, ilacı dörder saat arayla bir bardak suya karıştırarak içmemi söyledi.

*Kaç gün geçti sen gideli?

*İkiz kardeşim olmasını çok isterdim.

*Evdeki suskunluk hepimize bulaşmıştı.

*Kara tahta önünde, sizlerin o ışıldayan gözlerinize bakarak ders anlatmayı özledim.

*Bazı şairler dizelerinin arasına ince bir mizah gizlerler.

*Bu gece tüm hüznüleri koynuma alıp uyudum.

17. Aşağıdaki metinde yer alan adlaşmış sıfatların altını çiziniz.

“Dürüstleri ödüllendirirseniz korkakların azaldığını göreceksiniz. Çünkü dürüst olmak cesurların özelliğidir. Yalancılar ise en azılı korkaklardır.”

18. Aşağıdaki metinde yer alan sıfatları yapılarına göre inceleyiniz.

“Düğünde giydiği çiçekli elbise çok yakışmıştı. Birçok kişi dönüp dönüp baktı. Metal detaylı siyah çantası da kıyafetini tamamlıyordu. Bazı yüreği dar insanlar kıskanç bakışlarını gizleme gereği bile duymuyorlardı.”

19. Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerlere uygun kelimeleri yazınız.

- *Sıfatlar..... ve sıfatları olmak üzere iki ana gruba ayrılır.
- *Yapım eki almamış sıfatlarasıfat denir.
- *Bir ismin özelliği soru yoluyla belirtiliyorsa bunasıfatı denir.
- *Sıfatlar özelliğini aktardığı isimle bir araya gelerek oluşturur.
- *İsimleri renklerini, biçimlerini ve durumlarını belirten sıfatlarasıfatı denir.
- *İsimlerin tam anlamıyla bilinmeyen niceliklerini belirten sıfatlarasıfat denir.
- *..... sıfatları isimden önce gelebildikleri gibi isimden sonra da gelebilirler.

9. SINIF TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI DERSİ “DİL BİLGİSİ” ÇALIŞMA SORULARI CEVAPLARI

1. “Sık sık gittiğim kahve, sapa bir yerde idi. Mevsim kış olduğu için bahar ve yaz akşamları pek sevimli olan bahçesinde değil içeride oturuyorduk. Evimden çıkınca ortalığın sessizliğini, bu sessizliğe lapa lapa kar yağdığını görmüş, yürümek hevesine kapılmışım.”

2. “Sabah ki yürüyüşten sonra saat 8.00’da ablama uğradım. Camı sıkıydı. Markede gitmek için evden çıkması gerektiğini ama yasaklar yüzünden bunun imkansız olduğunu anlattı. Ben de onun için her türlü alış verişiyapa bileceğimi söyledim. Mutfağını kontrol ettim. Pekbir şey kalmamış. Mutfak kapısında ablamla gözgöze geldik. İkimizde gözleri göz yaşlarımızı zor tutuyordu. Öylece ne kadar bakışdık bilmiyorum.”

3. * Nokta işareti zaman bildiren ifadelerde saat ile dakika arasında kullanılır. (D)
 * Uzun cümlelerde öznelerden sonra iki nokta işareti kullanılır. (Y)
 * Noktalı virgül, anlam açısından birbirine bağlı cümlelerin arasında kullanılır. (D)
 * Soru işareti, konuşmalarda yanıt verilmediğini belirtmek için kullanılır. (Y)
 * Üç nokta, bir konu ile ilgili örnekler sıralanırken benzerlerinin sıralanmasına gerek duyulmadığında kullanılır. (D)

4. Hava yolu (D) haftasonu (Y) gülyüz (Y) hissetmek (D) kulolmak (Y)

Üzerindeki sana çok yakışmış.	Zamir -ki
Ona söyleme ki sürpriz bozulmasın.	Bağlaç ki
Akşam yolda gördüğüm çocuk, ona benziyordu.	Bulunma hali eki
Sonraki hafta görüşmek üzere ayrıldılar.	Sıfat -ki
Yemekten sonra tatlı da yemiş.	Bağlaç

6. “Bağımlı sıralı cümle(,) anlamca bağımlı sıralı cümle ve biçimce bağımlı sıralı cümle olmak üzere ikiye ayrılır (.) Biçimce bağımlı sıralı cümleler(,) ya ortak bir öge ile ya da bağlaç ile birbirine bağlanırlar(.) Anlamca bağımlı sıralı cümlelerde ise(,) ortak bir öge ya da arada bağlaç yoktur(;) iki cümle arasında neden-sonuç ilişkisi vardır(.)”

7. “Faruk Beyle beraber Tülay Ablamı ziyarete gittik. On yıldır birlikte yaşadığı kedisini minnoş öldüğü için çok üzgündü. Biraz moral olsun dedik. Geçen yıl Ankara’da beraber gittiğimiz Haluk Levent Konserinde çok eğlenmiştik. O ana dair fotoğraflarımızı tişörtlere bastırdık. Hediye paketi yaptık. Tülay Ablamı bizi görünce çok mutlu oldu. Hepimiz tişörtlerimizi giydik ve salondaki Galata köprüsüne bakan pencerenin önünde hatıra fotoğrafı çektirdik.”

8. * İkilemeler ve deyimler **ayrı** yazılır.
 * Türkçede satır sonunda kelimeler bölünebilir fakat **heceler** bölünemez.
 * Ses düşmesine uğrayan birleşik kelimeler **bitişik** yazılır.
 * İki nokta işaretinden sonra gelen cümleler **büyük** harfle başlar.
 * Akrabalık bildiren kelimeler **küçük** harfle başlar.

9. * insanca *hatay *milli eğitim bakanlığı *tuna nehri *ayşe teyze *almanca
 * hindistan cevizi * 29 ekim 1923 * konyalı *ziya paşa

Tüm ödevler bu kitaptan verildi.	*kitap-tan: Ayrılma hâli eki
Evi boyamadan önce eşyaları dışarıya çıkarmalıydık.	*ev-i: Belirtme hâli eki * eşyalar-ı: Belirtme hâli eki *dışarı-(y)-a: Yönelme hâli eki
Dünyadan bir Veysel geçti.	*dünya-dan: Ayrılma hâli eki
Kapının koluna asılan poşetleri getir.	*kol-u-(n)-a : Yönelme hâli eki *poşet-ler-i: Belirtme hâli eki
Akşam evde dört kişiydik.	*ev-de: Bulunma hâli eki
Sınavda çıkan sorular zordu.	*sınav-da: Bulunma hâli eki
Ayrılıklar da sevdaya dahil..	*sevda-(y)-a: Yönelme hâli eki
Yedi iklim gezdim senden kaçarken.	*sen-den: Ayrılma hâli eki

Sevgi	Cins	Soyut	Tekil
Atatürk	Özel	Somut	Tekil
Orman	Cins	Somut	Topluluk
Askerler	Cins	Somut	Çoğul
Rüzgâr	Cins	Somut	Tekil

Kitap okuma köşesi yaptık.	*kitap: basit isim	*okuma: türemiş isim	*köşe: basit isim
Bilgisayarda yazı yazıyorum.	*bilgisayar: birleşik isim	*yazı: türemiş isim	
Ağaçların altında oturuyoruz.	*ağaçlar: basit isim	*altında: basit isim	
Sonbahar hüznün ayıdır.	*sonbahar: birleşik isim	*hüznün: basit isim	*ayıdır: basit isim
Sınırsız sayıda böcek türü var.	*sınırsız: türemiş isim *böcek: basit isim *var: basit isim	*sayıda: türemiş isim *türü: basit isim	

13.

Atlıkarınca	İki kelime de anlamını kaybetmiş.	Sıfat + isim
Uludağ	1. kelime anlamını kaybetmiş.	Sıfat + isim
Ayakkabı	İkisinin de anlamı korunmuş.	İsim + isim
Tutkal	İkisi de anlamını kaybetmiş.	Fiil + fiil
Sivrisinek	1. kelime anlamını kaybetmiş.	Sıfat + isim

14. “Elindeki sarımtırak çantayı yere bıraktı. Çok yorulmuştu yavrucağız. Üzerinde morumsu bir elbise vardı. Minicik elleriyle ayaklarını ovalıyordu. Gözlerinde, düşmekte ısrarlı birer damlacık duruyordu.”

15. *sevgi => sev – gi > FK + FİYE
*kızgın => kız – gın > FK + FİYE

*yolcu => yol – cu > İK + İİYE
*ölüm => öl – üm > FK + FİYE

*kalemlik => kalem – lik > İK + İİYE
*akıllı => akıl – lı > İK + İİYE

16. *Genç kız, yeşil evin demir kapısını açmaya çalışıyordu.

*Kısa ve gergin yolculuğun bitmesine dakikalar kalmıştı.

*Beş gündür kendisinden haber alamamıştık.

*Doktor, ilacı dörder saat arayla bir bardak suya karıştırarak içmemi söyledi.

*Kaç gün geçti sen gideli?

*İkiz kardeşim olmasını çok istedim.

*Evdeki suskunluk hepimize bulaşmıştı.

*Kara tahta önünde, sizlerin o ışıldayan gözlerinize bakarak ders anlatmayı özledim.

Kara: Niteleme sıfatı o: İşaret sıfatı Işıldayan: Niteleme sıfatı

*Bazı şairler dizelerinin arasına ince bir mizah gizlerler.

*Bu gece tüm hüznüleri koynuma alıp uyudum.

Genç: Niteleme sıfatı

Kısa: Niteleme sıfatı

Beş: Sayı sıfatı

Dörder: Sayı sıfatı

Kaç: Soru sıfatı

İkiz: Sayı sıfatı

Evde-ki: İşaret sıfatı

yeşil: Niteleme sıfatı

gergin: Niteleme sıfatı

bir: sayı sıfatı

Bazı: Belgisiz sıfat

Bu: İşaret sıfatı

ince: Niteleme sıfatı

tüm: Belgisiz sıfat

bir: Belgisiz sıfat

17. “Dürüstleri ödüllendirirseniz korkakların azaldığını göreceksiniz. Çünkü dürüst olmak cesurların özelliğidir. Yalancılar ise en azılı korkaklardır.”

18. *giydiği: Türemiş sıfat
*siyah: Basit sıfat

*çiçekli: Türemiş sıfat
*yüreği dar: Kurallı birleşik sıfat

*birçok: Anlamca kaynaşmış birleşik sıfat

*metal detaylı: Kurallı birleşik sıfat

19. *Sıfatlar, niteleme ve belirtme sıfatları olmak üzere iki ana gruba ayrılır.

*Yapım eki almamış sıfatlara basit sıfat denir.

*Bir ismin özelliği soru yoluyla belirtiliyorsa buna soru sıfatı denir.

*Sıfatlar özelliğini aktardığı isimle bir araya gelerek sıfat tamlaması oluşturur.

*İsimleri renklerini, biçimlerini ve durumlarını belirten sıfatlara niteleme sıfatı denir.

*İsimlerin tam anlamıyla bilinmeyen niceliklerini belirten sıfatlara belgisiz sıfat denir.

*Unvan sıfatları isimden önce gelebildikleri gibi isimden sonra da gelebilirler.

MUHAMMED KALKAN

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI
ÖĞRETMENİ/BİRECİK